

جمهوری اسلامی ایران

سازمان آموزش و پرورش استان مازندران
اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه

معاونت آموزش و پرورش
اداره آموزش و پرورش شهرستان / منطقه

فرم هماهنگی استانی (۸)

محل مهر
آموزشگاه

سوال امتحان داخلی درس: تاریخ ایران در پایه: دهم
تاریخ امتحان: ۱۴۰۱/۱۰/۳
نام و نام خانوادگی دانش آموز: _____
رشته: انسانی
مدت امتحان: ۷۵ دقیقه
ساعت شروع امتحان: ۸ صبح
آموزشگاه: _____

ردیف	شرح سؤال	بارم
۱	درستی یا نادرستی عبارتی زیر را مشخص کنید: الف- بسیاری از آثار تاریخی گران بهای ایرانی در موزه متروپولین روسیه قرار دارند. ص ☐ غ ☐ ب- یونانیان باستان شهرهای خود را بر اساس نقشه ای دقیق و معماری تقریباً یکسانی می ساختند. ص ☐ غ ☐	۰/۵
۲	در جاهای خالی کلمات مناسب بنویسید. الف- از مورخان مسلمان دوره اسلامی که کتاب های تاریخی ارزشمندی نوشتند می توان از نام برد. ب- مبدأ گاه شماری اوستایی بود. ج- رقابت دولت - شهرهای یونانی با حکومت هخامنشی بر سر چه مسئله ای بود؟ د- مهم ترین اثر تاریخی دوره ساسانی است.	۱
۳	پاسخ کوتاه و کامل دهید. الف- قدیمی ترین متن تاریخی که تاکنون کشف شده به چه خطی نگارش یافته است؟ ب- توصیف رویدادهای تاریخی بر حسب نظم و ترتیب زمان وقوع آن ها چه نامیده می شود؟ ج- توانایی بشر برای سخن گفتن و اندیشیدن در کدام دوره تاریخی به تکامل رسید؟ د- نخستین مناطقی که در آن بشر به کشت محصولات کشاورزی پرداخت چه نام داشت؟ و- یکی از خط های رایج در مصر باستان را نام ببرید.	۲/۵
۴	انتخاب موضوع به عنوان یکی از عوامل پژوهشی در تاریخ، باید دارای چه شرایطی باشد؟ (۴ مورد)	۱
۵	جغرافیای تاریخی چگونه به ما در مطالعات رویدادهای تاریخی کمک می کند؟	۱
۶	از فواید و کارکرد مطالعات تاریخی، یک مورد نام برده و توضیح دهید.	۱
۷	از تفاوت ها و شباهت های تقویم اوستایی با هجری شمسی هر کدام یک مورد بنویسید.	۱

نمره ورقه :	با عدد	نمره تجدید نظر :	با عدد
نام دبیر و امضاء :	تاریخ :	نام دبیر و امضاء :	تاریخ :
	با حروف		با حروف

ادامه در صفحه بعد

صفحه (۱)

ردیف	شرح سؤال	بارم
۸	تپه های باستانی چگونه شکل می گیرند؟	۱
۹	چرا حفاری یکی از مراحل حساس کار باستان شناسی بشمار می رود؟	۱
۱۰	مهمترین فرمانروای بابل را نام برده و دلیل اهمیت آن را ذکر کنید.	۱
۱۱	تأثیر و نقش شرایط اقلیمی و طبیعی بین النهرین و مصر را در شکل گیری تمدن به شکل مقایسه ای بررسی کنید.	۱
۱۲	نقش شی هوانگ تی در تاریخ چین را بررسی و تحلیل نمایید.	۱
۱۳	چه عاملی در هند باستان زمینه را برای آئین جدید بودا فراهم ساخت؟	۱
۱۴	چرا در پژوهشهای تاریخی، مورخ به تدوین پرسشهای تحقیقی اقدام می کند؟	۱
۱۵	گاه شماری رایج در ایران عهد ساسانی چه ویژگیهایی داشت؟	۱
۱۶	مردم سالاری یونان باستان چه تفاوتی با مردم سالاری جوامع امروزه دارد؟	۱
۱۷	منابع نوشتاری تاریخ ایران باستان به چند دسته تقسیم می شوند؟ هر مورد را با یک مثال شرح دهید.	۱

ادامه در صفحه بعد

صفحه (۲)

ردیف	شرح سؤال	بارم																								
۱۸	مورخان تا ۲۰۰ سال اخیر، تاریخ عصر باستان ایران را به چهار دوره زیر تقسیم می‌کردند: <table border="1"> <tr> <td>ساسانیان</td> <td>اشکانیان</td> <td>کیانیان</td> <td>پیشدادیان</td> </tr> </table> این تقسیم بندی با کاوشهای باستان شناسی و تحقیقاتی نوین متحول شده و به آگاهیهای تاریخی جدید و ارزشمندی دست یافتند. این اطلاعات را می توان به شرح زیر نشان داد. نظر شما از مقایسه نتایج تحقیقاتی نوین باستان شناسی و قدیمی چیست؟ در ۳ سطر توضیح دهید. <table border="1"> <tr> <th colspan="5">دوران تاریخی (از ۵ هزار سال پیش تا کنون)</th> </tr> <tr> <th colspan="2">دوران حکومت آریاییان (۷۹۰ ق.م. تا ۶۵۱ ق.م.)</th> <th colspan="2">دوران پیش آریایی (۳۰۰۰ ق.م. تا حدود ۷۰۰ ق.م.)</th> <th>دوران پیش از تاریخ (از حدود ۱ میلیون تا ۵ هزار سال پیش)</th> </tr> <tr> <td>ساسانیان</td> <td>اشکانیان</td> <td>سلوکیان</td> <td>هخامنشیان</td> <td>عاد</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>آیلام</td> </tr> </table>	ساسانیان	اشکانیان	کیانیان	پیشدادیان	دوران تاریخی (از ۵ هزار سال پیش تا کنون)					دوران حکومت آریاییان (۷۹۰ ق.م. تا ۶۵۱ ق.م.)		دوران پیش آریایی (۳۰۰۰ ق.م. تا حدود ۷۰۰ ق.م.)		دوران پیش از تاریخ (از حدود ۱ میلیون تا ۵ هزار سال پیش)	ساسانیان	اشکانیان	سلوکیان	هخامنشیان	عاد					آیلام	۱
ساسانیان	اشکانیان	کیانیان	پیشدادیان																							
دوران تاریخی (از ۵ هزار سال پیش تا کنون)																										
دوران حکومت آریاییان (۷۹۰ ق.م. تا ۶۵۱ ق.م.)		دوران پیش آریایی (۳۰۰۰ ق.م. تا حدود ۷۰۰ ق.م.)		دوران پیش از تاریخ (از حدود ۱ میلیون تا ۵ هزار سال پیش)																						
ساسانیان	اشکانیان	سلوکیان	هخامنشیان	عاد																						
				آیلام																						
۱۹	موقعیت جغرافیایی فلات ایران چه تأثیری بر تاریخ و تمدن این سرزمین داشت؟	۱																								
	جمع نمرات	۲۰																								

موفق و موید باشید.

به نام خدا

پاسخ نامه تاریخ ۱۰ - استان مازندران

کوثر شاه حسینی ۲۲۶۰۳۱۷۴۵۶

رتبه ۵۳۰ انسانی ۹۹

دبیری علوم اجتماعی تهران

۱. الف. غلط

ب. غلط

۲. الف. طبری

ب. برتخت نشستن پادشاهان

ر. تسلط بر منطقه آسیای صغیر

د.

۳. الف. کهن مصری

ب. گاه شماری

ج. اواخر دوره گرد آوری خوراک

د. کوهپایه های زاگرس

و. دموتیک

۴. تازه و غیر تکراری باشد - دارای اثر و فایده باشد

۵. به مطالعه مناطق و سرزمینهای مختلف در گذشته میپردازد و تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی را بر رویدادهای تاریخی مانند شکلگیری تمدنها، مهاجرتها، پیروزیها و شکستها، برپایی سکونتگاهها و شهرها و ایجاد و گسترش راهها و ... مطالعه میکند

۶. تقویت حس میه ندوستی و هویت ملی: مردمانی که برای نسلهای متوالی، سرگذشت مشترکی داشته و سالیان طولانی در شادیها و تلخکامیها و موفقیتها و شکستهای هم شریک بودهاند، به طور طبیعی به سرزمین و گذشتۀ خود، علاقه و دلبستگی دارند. از اینرو، آگاهی افراد جامعه از گذشتۀ مشترکشان، باعث خودآگاهی و یگانگی بیشتر آنان میشود.

۷. در هر دو تقویم سال به دوازده ماه تقسیم شده و ۳۶۵ روز دارد. ولی نحوه محاسبه سال کبیسه در هر دو تقویم متفاوت است. در تقویم اوستایی هر ۱۲۰ سال یک ماه به سال اضافه می کردند که ۱۳ ماه می شد و لی در تقویم هجری شمسی هر چهار سال یک روز به سال اضافه می شد که ماه اسفند ۳۰ روزه می شود.

۸. هنگامی که در دوره های زمانی مختلف، مردمانی در یک مکان سکونت کنند، به تدریج چند لایهٔ باستانی روی هم قرار میگیرند و تپه های باستانی را شکل میدهند

۹. چرا که ممکن است با کوچکترین اشتباه، آسیب بزرگی به آثار و بناهای تاریخی در حال کاوش وارد شود.

۱۰. مشهورترین فرمانروای این سلسله حمورابی بود که مناطق وسیعی از بینالنهرین را فتح و ضمیمه قلمرو خود کرد. او همچنین اقدامات مهمی در زمینهٔ کشورداری، کشاورزی و قانونگذاری انجام داد

۱۱. از آنجا که در بین النهرین به دلیل کمبود بارندگی، امکان کشت دیم وجود نداشت، ساکنان این منطقه با حفر آبراهها و ایجاد آبگیرهای متعدد، زمینهای وسیعی را در اطراف رودهای دجله و فرات به زیر کشت بردند و محصولات فراوان و مازاد بر نیاز تولید کردند. افزایش جمعیت و تولید مازاد بر خوراک، موجب شد که روستاها گسترش پیدا کنند و سرانجام نخستین شهرها در این منطقه پدید آیند.

در مصر، جریان زندگی و تمدن به رود پر آب و طویل نیل وابسته بود که از دریاچه های آفریقای مرکزی به سمت شمال جاری میشود و به دریای مدیترانه میریزد. آب نیل هر سال بر اثر ذوب شدن برفها و باریدن بارانهای بهاری، آرام آرام بال میآید و سواحل پست را فرا میگیرد؛ سپس آهسته آهسته پس مینشیند و الیهای از رسوبات غنی بر جای میگذارد و زمینهای مرطوب را مستعد کشت و زرع میکند.

۱۲. به منظور تسلط بیشتر حکومت مرکزی بر سرزمین چین، تشکیلات اداری و مالیاتی را نوسازی کرد و شبکهٔ گسترده های از جاده ها ساخت. وی همچنین به قصد رونق تجارت، مقیاس وزن ها و اندازه ها و عیار سکه ها را یکسان کرد. یکدیگر از اقدامهای مهم وی، تکمیل دیوار بزرگ چین بود. فرمانروایان پیش از او برای جلوگیری از هجوم اقوام صحراگرد، قسمتهایی از این دیوار را ساخته بودند. شیوانگتی بخشهای مختلف این دیوار را به یکدیگر متصل کرد تا دژی به طول ۲۴۰۰ کیلومتر با ۲۵۰۰۰ برج نگهبانی در مرز شمالی چین شکل بگیرد

۱۳. مناسک طاقت فرسای آیین برهمنی به تدریج موجب رویگردانی برخی پیروان آن شد و زمینه را برای شکل گیری و رواج آیین و اندیشه های دیگر در هند فراهم آورد. آیین بودایی مهمترین آیینی بود که در برابر باورهای آمیخته با خرافات و رسوم دشوار کیش برهمنی ظهور کرد و برای چند قرن حیات فکری و فرهنگی هند باستان را تحت تأثیر قرار داد.

۱۴. هر پژوهش علمی نیازمند یک یا چند پرسش است. پرسشها علاوه بر آنکه هدف پژوهش را مشخص میکنند، مانع از بیراهه رفتن پژوهشگر از مسیر درست پژوهش میشوند. در پژوهش های تاریخی، اغلب از زمینه ها، علت ها، آثار و نتایج رویدادها و یا نقش افراد و گروه های درگیر در آن رویدادها پرسش میشود.

۱۵. در دوره ساسانیان، گاهشماری اوستایی، که گاهشماری دینی زرتشتیان (زردشتیان) محسوب میشد، در ایران رایج شد. در این گاه شماری، سال به ۱۲ ماه خورشیدی ۳۰ روزه تقسیم میشد. سپس پنج روز اضافی را به نام «اندرگاه» پنجه (به آخر ماه دوازدهم میافزودند. مبدأ گاه شماری اوستایی به تخت نشستن هر پادشاه بود. از آنجا که در این گاهشماری، سال را ۳۶۵ شبانهروز میگرفتند، در هر ۴ سال یک شبانهروز و در هر ۱۲۰ سال ۳۰ شبانهروز از سال حقیقی عقب میافتاد. برای رفع این مشکل، بعد از هر ۱۲۰ سال، یک ماه به دوازده ماه سال اضافه میکردند. در گاهشماری اوستایی ماهها و روزهای هر ماه با اسامی ایزدان و فرشتگان نامگذاری شده بود.

۱۶. در آتن، فقط مردان بالغی که از پدر و مادری آتنی به دنیا آمده بودند و شهروند آنجا محسوب میشدند، حق رأی داشتند و میتوانستند در اداره امور دولت - شهر مشارکت کنند. زنان، بردگان و بیگانگان مقیم آتن که بیشتر جمعیت آن دولت - شهر را تشکیل میدادند، از حق رأی و شرکت در اداره امور سیاسی محروم بودند

۱۷. منابع غیرنوشتاری و منابع نوشتاری

الف - منابع غیر نوشتاری: این دسته از منابع، شامل تمامی آثار مادی و دستساختههایی میشود که از ایرانیان باستان برجای مانده است. ابزار، ظروف، اشیاء و بقایای بناهای مختلف مانند کاخها، آتشکدهها، پلها، آببندها و کاروانسراها که از روزگار ایران باستان باقی مانده است، منبع دست اول پژوهش در آن دوره به حساب میآیند. این منابع، حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره وضعیت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی ایران باستان هستند و ابعاد مختلف دانش، فنون، مهارتها و خفیههای ایرانیان را در این عصر آشکار میکنند.

منابع نوشتاری: منظور از منابع نوشتاری، تمامی نوشتههایی است که درباره رویدادهای تاریخی ایران در عهد باستان نگارش یافتهاند و یا اینکه میتوان از آنها اطلاعات و شواهد تاریخی بهدست آورد. برجستهترین منابع نوشتاری این دوره عبارتاند از سنگنوشتهها، گلنوشتهها، سالنامهها و کتابهای تاریخی، ادبی، دینی و جغرافیایی. منابع نوشتاری تاریخ ایران در عصر باستان را میتوان به دو گروه نوشتههای ایرانی و نوشتههای غیرایرانی طبقهبندی خان کرد. عمده منابع نوشتاری غیرایرانی را کتابهای مور یونانی و رومی تشکیل میدهند که در صدر آنها، کتاب تاریخ هروودت قرار دارد. در تورات، کتاب دینی یهودیان نیز مطالبی درباره هخامنشیان و به خصوص کورش بزرگ وجود دارد.

۱۸. کاوشهای باستانشناسی و تحقیقاتی که درباره تاریخ ایران در دوره باستان در دو بیست سال گذشته صورت گرفت، دستاوردهای گوناگونی داشته است. اگرچه بخشی از آثار تاریخی کشفشده در کاوشهای باستانشناسی، به موزههای اروپا و آمریکا انتقال یافت، اما در نتیجه این کاوشها، اطلاعات تاریخی بسیار ارزشمندی بهدست آمد. این آگاهی ها کمک کرد تا سلسلههای پادشاهی مادی تا ساسانیان بهتر و بیشتر شناخته شوند و امکان تشخیص تاریخ واقعی از افسانه، تا حدودی فراهم آمد. کاوشهای باستانشناسی و پژوهشهای جدید همچنین نشان داد که چندین هزار سال پیش از مهاجرت اقوام آریایی، ساکنان فلات ایران به یکجانشینی و کشاورزی روی آورده پیشرفتهای را بنیان نهاده بودند. یکی دیگر از تمدن نسبتاً نتایج تحقیقات دو قرن گذشته، تقسیمبندی جدیدی بود که مورخان از تاریخ ایران در دوره باستان ارائه کردند.

۱۹. فلات ایران از شمال به دریای مازندران (خزر) و دریاچه آرال، از غرب به جلگه بین النهرین، از جنوب به خلیج فارس، دریای کران (عمان) و اقیانوس هند و از شرق به جلگه سند محدود میشود. کوهها و رشته کوههای بزرگ و کوچکی، این فلات را در بر گرفته و در دامنه و میان آنها، دشتهای و جلگههایی با آب و هوای متفاوت بهوجود آمده است. نواحی کوهپایه‌ای و سرزمینهای پست ایران، براساس میزان بارندگی و رطوبت آنها، از گذشته‌های بسیار دور، محیط مناسبی برای زندگی انسان و برپایی سکونتگاههای روستایی و شهری بوده‌اند.

جزوه سیتی